כיתה ב' | מדע וטכנולוגיה | שיעור 1 מתוך 4 | 45 דק'

מה זה יצור חי?

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יכירו מאפיינים של יצורים חיים: גדילה, תזונה, נשימה, תנועה, רבייה ותגובה לסביבה
- התלמידים ימיינו עצמים ליצורים חיים ולדוממים
- התלמידים יבינו שגם צמחים הם יצורים חיים

📖 הסבר למורה

יצורים חיים הם בעלי חיים, צמחים ויצורים נוספים. ליצור חי יש כמה מאפיינים משותפים: הוא ניזון (צורך מזון או מייצר אותו), נושם, גדל ומתפתח, מתרבה (יוצר צאצאים), מגיב לשינויים בסביבה ומפריש פסולת. גם צמח הוא יצור חי: הוא גדל, נושם, מתרבה בעזרת זרעים או בדרכים אחרות ומגיב לאור, למשל כשהוא נוטה לכיוון החלון. דומם, כמו אבן או כיסא, אינו ניזון, אינו גדל מעצמו ואינו מתרבה. חשוב: תנועה לבדה אינה מוכיחה חיים, כי גם מכונית וענני זזים.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

חומרים: כרטיסי תמונות של יצורים חיים ודוממים

1. פתיחה: מקרינים או מביאים לכיתה תמונות של אבן, חתול, עץ, מכונית, דג ובובה, ושואלים: מה מהם חי?
2. דיון: איך ידעתם? רושמים על הלוח את ה'סימנים' של יצור חי.
3. מיון בקבוצות: כל קבוצה ממיינת כרטיסי תמונות לשתי ערימות, חי ודומם, ומנמקת.
4. דיון במקרים מבלבלים: מכונית זזה אבל אינה חיה; עץ אינו הולך אבל הוא חי.
5. עבודה עצמית בדף העבודה.

💡 הערות למורה

תפיסה שגויה נפוצה: 'מה שזז הוא חי' ולכן צמחים אינם חיים. כדאי לחזור לרשימת כל המאפיינים ולא להסתפק באחד. למתקשים: לעבוד עם תמונות ומיון מוחשי. למתקדמים: לדון בזרע יבש, האם הוא חי? (הוא חי במצב 'מנוחה' ומתחיל לנבוט בתנאים מתאימים).

📝 בדף העבודה

יצור חי או דומם?: 8 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מחוון למורה

מחוון: יצור חי או דומם?

1. ארנב
2. עץ זית
3. שלושה מתוך: ניזון, נושם, גדל, מתרבה, מגיב לסביבה, מפריש פסולת
4. לא. המכונית אינה ניזונה בעצמה, אינה גדלה ואינה מתרבה. תנועה לבדה אינה סימן לחיים.
5. כן. למשל: הוא גדל, נושם, מתרבה בעזרת זרעים, מגיב לאור.
6. גדל (גדל ומתפתח)
7. חי: חתול, פרח, דג, נמלה. דומם: כיסא, עיפרון.
8. כל יצור חי מתאים (ציפור, חתול, עץ, נמלה וכו').